

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

—
Styrelsen for Videregående Uddannelser

En National Sprogstrategi

- *Fakta og udfordringer*

Direktør Nils Agerhus

Styrelsen for Videregående Uddannelser

Centrale udfordringer

- A. Arbejdsmarkedets efterspørgsel på sprogkompetencer
- B. Behov for undervisere til grundskole og gymnasium
- C. Mulighed for at opretholde små sprogfag

UDFORDRING A

Arbejdsmarkedets efterspørgsel efter
sprogkompetencer

UDFORDRING

Der efterspørges i stigende grad dimittender med sprogkompetencer – samtidig er der høj ledighed for dimittender fra sproguddannelserne.

Fakta:

- Stor efterspørgsel efter sprog som tillægskompetence, særligt engelsk
- Stigende efterspørgsel på tolke, translatører og oversættere - uden formelle kompetencer
- Rene sprogspecialister har høj ledighed og får lavere løn – også over tid
- De videregående uddannelser uddanner sprogspecialister – men arbejder i begrænset omfang med de generelle sprogkompetencer (tillægskompetence)

EFTERSPURGTE SPROG

Top 10 mest efterspurgte sprog i 2015 ifølge HBS jobopslagsanalyse

Nr.	Sprog	Antal	Pct.
1	Engelsk	21.736	87%
2	Tysk	3.442	14%
3	Svensk	610	2%
4	Norsk	369	2%
5	Fransk	367	2%
6	Skandinavisk	216	1%
7	Spansk	175	1%
8	Grønlandsk	98	0%
9	Nordisk	88	0%
10	Italiensk	42	0%

Kilde: HBS-Jobindex

Note: Den efterspurgte sprogkompetence er identificeret ud fra det faktiske ordvalg i opslaget. Sprogkompetencer som "nordisk", "skandinavisk", "kinesiske" er udtryk for ordvalget i opslaget. Da der kan optræde flere sprog i det samme jobopslag, summer rækkerne til mere end 100 pct.

- I 2015 blev der efterspurgt sprogkompetence i ca. 25.000 jobopslag i Danmark.
- Dertil kommer, at ca. 38.000 jobopslag (svarende til 16. pct.) var formuleret på et andet sprog end dansk.
- Ca. 70 pct. af efterspørgslen efter sprogkompetencer kommer fra den private sektor.
- Den absolutte hovedpart af opslagene efterspørger sprog som en tillægskompetence

EFTERSPURGTE SPROGSPECIALISTER

Top 10 efterspurgte sprog 2007 – 2015 for tolke, oversættere og translatører i HBS analysen

Nr.	Sprog	Antal	Pct.
1	Engelsk	415	14%
2	Arabisk	300	10%
3	Tyrkisk	252	9%
4	Thai	229	8%
5	Vietnamesisk	206	7%
6	Albansk	190	7%
7	Burmesisk	178	6%
8	Pashto	171	6%
9	Polsk	165	6%
10	Bosnisk	151	5%

Note: Tallene er samlede tal for hele perioden.

- 692 jobopslag efterspurgte tolke, oversættere og translatører i 2015
- En kraftig stigning siden 2012, hvor der var 223 lignende opslag
- Stigningen i efterspørgslen er drevet af tolkebureauer
- Udover engelsk efterspørges der især ikke-europæiske sprog
- Der efterspørges kun sjældent formelle kompetencer

EFTERSPØRGSELN PÅ MAKRONIVEAU

FNs befolkningsfremskrivning og Udenrigsministeriets udenrigsøkonomisk trendanalyse tilskriver:

- At der vil ske en voldsom befolkningsstigning i de fransksprogede lande i Afrika frem til 2100.
- At Indien og Kina bliver de to befolkningsstørste lande, og at hindi og kinesisk kan forventes at tales som førstesprog af 31,4 pct. af verdens befolkning i 2050.
- At 86 pct. af den globale vækst frem mod 2020 forventes at ske i blot 15 vækstbærende lande, hvoriblandt USA, Storbritannien og Kina forventes at være de vigtigste eksportmarkeder blandt de vækstbærende lande for Danmark.
- At der er flere store danske eksportmarkeder, som ikke er blandt de 15 vækstværende lande, men hvor Danmark fortsat forventes at have et stort vækstbidrag frem mod 2020. Det gælder eksempelvis for Tyskland, Sverige, Norge, Polen og Frankrig.

LEDIGHED

Dimittendledighed for kandidater angivet i procent

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Erhvervsprog	9	5	15	19	23	23	21	19
Kultursprog	15	11	14	19	19	15	18	20
Humaniora	18	12	16	21	21	22	23	21
Kandidater generelt	8	5	8	12	13	13	14	13

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriets beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistik

Anm.: Der tages udgangspunkt i bruttoledigheden i 4.-7. kvartal efter endt uddannelse. For at blive defineret som bruttoledig skal den fuldførte være uden arbejde og stå til rådighed for arbejdsmarkedet og modtage dagpenge og kontanthjælp mv. Fuldførte, der er i gang med en ny uddannelse eller udvandret, regnes som ikke-ledige. For samtlige tabeller vises bruttoledigheden i procent efterfulgt af en parentes med antallet af dimittender

Gennemsnitlig månedsindkomst for kandidatuddannelser

	Nyuddannede 2012-2014	10 år efter endt uddannelse 2012-2014
Erhvervsprog	23.237	33.608
Kultursprog	21.668	32.361
Humaniora	21.749	33.645
Kandidater generelt	28.315	43.427

Kilde: Beregninger udført af Uddannelses- og Forskningsministeriet på data fra Danmarks Statistik

Anm.: Indkomst opgøres som gennemsnitlig indkomst pr. måned for nyuddannede og for dem, der har været færdiguddannede i 10 år (før skat og eksklusiv pension). Nyuddannedes indkomst er målt i andet år efter fuldførelsen. Den månedlige indkomst er opgjort som erhvervsindkomsten i året divideret med 12 måneder (uanset beskæftigelsesomfanget i årets løb) og er baseret på årlige oplysninger fra SKAT. Indkomst er et gennemsnit af de færdiguddannedes erhvervsindkomst (inkl. driftsresultat af egen virksomhed).

Personer, der hverken har erhvervsindkomst og udelukkende har modtaget Grøn Check, samt personer der er i gang med en ny uddannelse, indgår ikke i opgørelsen. Desuden er de 2,5 procent laveste og højeste indkomster udeladt i beregningerne for at fjerne effekten af anormale enkelttilfælde på den beregnede indkomst.

STUDERENDES SPROGKOMPETENCER

Danske studerendes vurdering af egne sprogkompetencer. Sprog i Eurostudents top 3.

	Meget godt	Godt	Middel	Svagt	Intet kendskab
Engelsk	64,60%	29,20%	4,50%	0,50%	1,20%
Tysk	4,60%	14,10%	25,40%	13,60%	42,30%
Fransk	0,80%	3,40%	6,60%	6,50%	82,70%

STUDERENDES SPROGKOMPETENCER

- Begrænset vægtning af sprogkompetencer ved optag på videregående uddannelser
- Begrænset brug af tekster på andre sprog end dansk og engelsk og begrænset vægtning af sproglige kompetencer ved opgavebedømmelse på videregående uddannelser
- Begrænset understøttelse af de studerendes færdigheder i dansk, engelsk og andre fremmedsprog på de videregående uddannelser
- Gode men få initiativer i gang på enkelte institutioner for at adressere ovenstående

UDFORDRING B

Behov for undervisere til grundskolen
og gymnasiet

UDFORDRING

Der er tegn på, at der mangler især fransklærere i grundskolen, og at der i fremtiden vil mangle både fransk- og tysklærere i gymnasiet.

Fakta:

- Kompetencedækningen for både tysk og fransk i grundskolen er god (over 90 pct.)
- 41 kommuner udbyder slet ikke fransk i folkeskolen (primært i Jylland)
- Fransk oprettes sjældent på professionshøjskolerne på Fyn og i Jylland
- Flere forventes at vælge tysk og fransk i gymnasierne med den nye reform
- Fransk- og til dels tysklærere i gymnasiet har en skæv aldersfordeling
- Produktion af fransk og tysk kandidatdimittender er faldet - særligt fransk
- 70 pct. af tysk kandidatdimittenderne er beskæftiget med undervisning, mens tilsvarende tal for kandidatdimittenderne i fransk er 55 pct.

Regional skævhed i sprogvvalg - grundskolen

Andel med engelsk, tysk og fransk i 9. klasse ved afgangsprøverne 2015.

	Nordjylland	Midtjylland	Syddanmark	Hovedstad	Sjælland	Hele landet
Engelsk	98%	99%	99%	99%	99%	99%
Tysk	88%	89%	91%	64%	83%	81%
Fransk	2%	3%	1%	28%	7%	10%

Kilde: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling, databanken.
Tallene viser antallet elever, som har taget FSA.

SPROG I GYMNASIET 2015

Sprog på studentereksamensbeviset 2015, alle sprogfag på nær engelsk

Sprogfag	HF	HHX	HTX	STX
Tysk fortsættersprog	5%	65%	5%	54%
Spansk begyndersprog	4%	32%	0%	29%
Fransk fortsættersprog	0%	3%	0%	10%
Fransk begyndersprog	0%	2%	0%	6%
Kinesisk	0%	4%	1%	2%
Latin	0%	0%	0%	2%
Italiensk	0%	0%	0%	1%
Øvrigt	1%	0%	0%	1%
Antal studenter	6.700	7.800	3.900	27.000

Kilde: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling, Databanken

PENSIONSUDFORDRING I GYMNASIET

Undervisningskompetencer i sprog på stx og hf 2015 fordelt på alder

	< 30 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	Over 60 år	Antal kompetencer
Engelsk	4%	29%	30%	16%	21%	2.925
Fransk	1%	15%	21%	16%	46%	678
Italiensk	0%	20%	29%	29%	23%	112
Latin	1%	25%	23%	17%	34%	249
Spansk	2%	26%	31%	21%	19%	827
Tysk	2%	20%	25%	21%	31%	1.158
Samlet sprog	3%	25%	28%	18%	27%	6.085
Alle fag	3%	27%	29%	18%	24%	28.562

Note: Sprogfag med under 15 undervisningskompetencer indgår ikke i tabellen ,men de indgår i totalen.

En lærer indgår i tabellen for hver undervisningskompetence som vedkommende har.

Kilde: AGYM-indsamlingen marts 2015 i STIL

SØGNING

1. prioritetsansøgninger til fransk, spansk og tysk (kultursprog)

	1996	2001	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Fransk	*123	132	64	74	51	68	36	41	67	84	76	62	68	59	56
Spansk	*120	135	103	110	98	126	98	131	143	165	156	172	170	147	160
Tysk	**149	119	83	118	77	88	85	84	103	123	125	120	117	111	106

*Inkludere ikke søgning til på AU og SDU, hvor fransk og spansk var en del af et større samlet optag i 1996.

** Inkluderer ikke søgning på SDU, hvor tysk var en del af et større samlet optag.

KANDIDATPRODUKTION

Samlet kandidatproduktion indenfor fransk, spansk og tysk (cand.mag.)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Fransk, cand.mag.	53	39	34	33	15	13	14	14	11
Spansk, cand.mag.	49	38	29	25	20	20	31	29	29
Tysk, cand.mag.	42	27	33	33	27	35	15	30	25

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriets beregning på baggrund af data fra Danmarks Statistik. Celleværdier under tre er anonymiseret grundet diskretionshensyn.

Anm1: *Kandidater fra CBS ikke er inkluderet pga. indberetningsfejl.

Anm2: Erhvervsprog indeholder cand.negot. og cand.ling.merc. med angivet sprogretning. De erhvervsproglige uddannelser er grupperet under sprogkompetence.

Eksempelvis er international virksomhedskommunikation med engelsk lagt sammen med erhvervsøkonomi og erhvervsprog med engelsk lagt sammen.

SIDEFAG I FRANSK, SPANSK OG TYSK

Antal fuldførte kandidater med sidefag i sproget

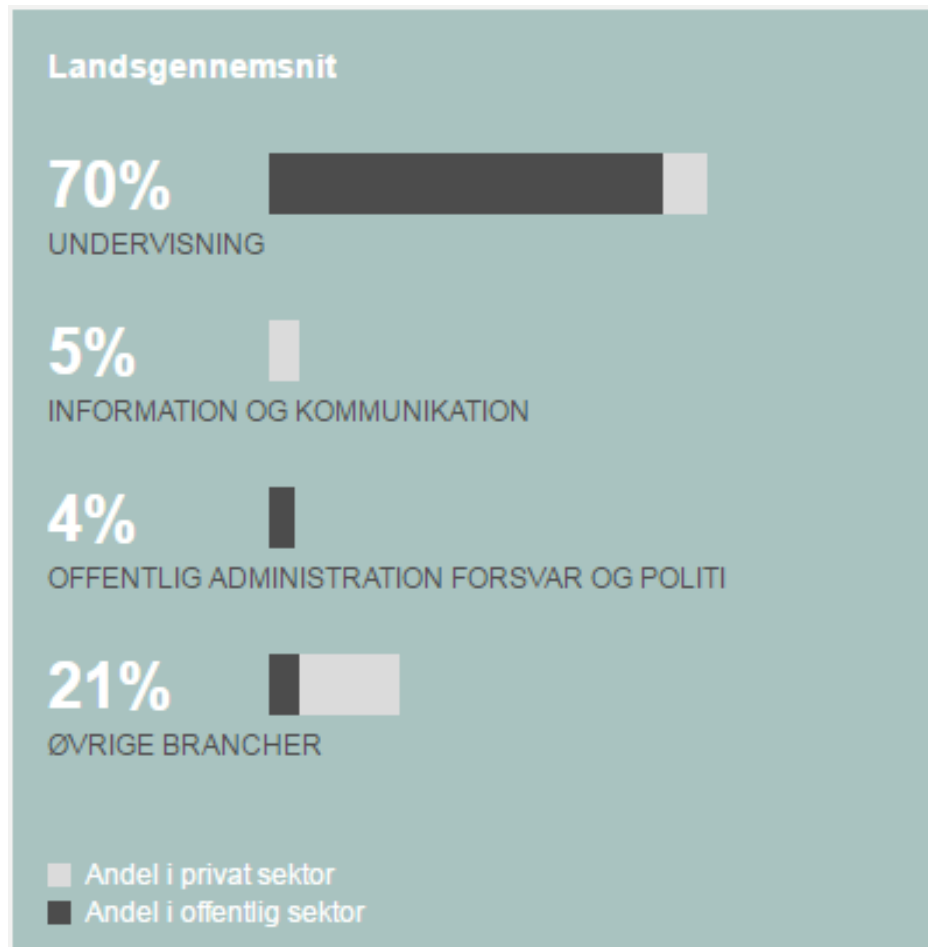
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Fransk	14	8	12	9	7	3	0	8	2
Spansk	15	10	5	5	10	7	13	12	6
Tysk	18	21	27	15	19	17	11	13	11

Kilde: Institutionernes egne indberetninger til Styrelsen for Videregående Uddannelser

Anm.: På grund af STADS konvertering er tallene før 2011 behæftet med en mindre usikkerhed for KU

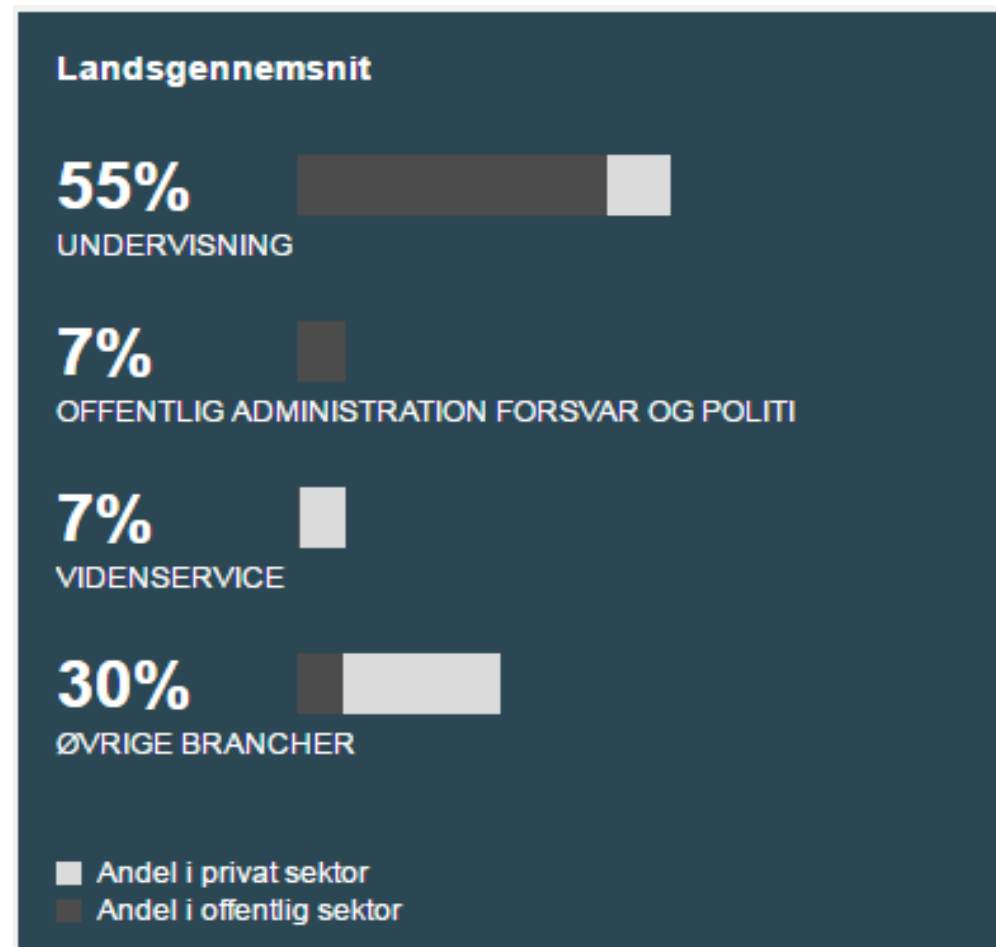
BRANCHEFORDELING

Cand.mag i Tysk

Tal er fra 2011-2013

Cand.mag i Fransk

Tal er fra 2011-2013

UDFORDRING C

Mulighed for at opretholde små sprogfag

UDFORDRING

Sprogfagene på vej til at blive småfag på de enkelte institutioner og samtidig falder mange fra undervejs

Fakta:

- 14 humanistiske fag får et særligt direkte tilskud udover taxameter.
- Fagene på småfagsordningen havde et gennemsnitligt optag på 15 i 2015
- Der blev i 2016 nedlagt fem uddannelser, som fik tilskud fra småfagsordningen.
- Sprogfagene (bortset fra engelsk) havde et gennemsnitligt optag på 25 i 2015.
- Frafaldet er stort på sproguddannelserne og har været det gennem flere år

UDBUD PÅ SMÅFAGSORDNINGEN

Institution	Udbud	2014	2015	2016
KU	Nærorientalsk	40	38	42
SDU	Klassiske studier	39	38	32
AU	Østeuropastudier	30	32	29
KU	Koreastudier	15	17	23
KU	Persisk	6	16	18
AU	Sydastienstudier	13	6	18
AU	Brasilianske studier	13	20	13
AU	Klassiske sprog	21	18	13
KU	Eskimologi	6	14	0
KU	Thai/Sydøstastienstudier	10	13	Nedlagt
KU	Indologi	6	6	Nedlagt
KU	Finsk	2	5	Nedlagt
KU	Hebraisk	3	5	0
KU	Tibetologi	9	3	Nedlagt
KU	Indonesisk/Sydøstastienstudier	5	0	Nedlagt
	Gennemsnit	14	15	17

KANDIDATPRODUKTION

Kandidatproduktion på de største udbud af tysk, spansk, fransk og kinesisk 2013-15

Kandidatuddannelse	Universitet	2013	2014	2015
Spansk sprog og kultur, kand.2år	KU	16	24	16
Erhvervsspr. spansk, cand.ling.merc.2år	AU	9	23	15
Tysk sprog, litteratur og kultur, kand.2år	KU	5	14	10
Spansk sprog og kultur, kand.2år	AU	13	3	10
Fransk sprog, litteratur og kultur, kand.2år	KU	8	8	8
Erhvervsspr. fransk, cand.ling.merc.2år	AU	8	5	8
Asienstudier, Kinastudier, kand.2år	KU		5	7
Internat. Virksomhedskomm., tysk, kand.2år	AAU	*	3	7
Asienstudier, Kinastudier, kand.2år	AU	6	12	7
Tysk sprog, litteratur og kultur, kand.2år	AU	4	9	7

FRAFALD

Frafald på første år på sproguddannelserne fordelt på universitet angivet i procent med beregningsgrundlag i parentes

	2005	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Copenhagen Business School	27%	19%	22%	19%	17%	13%	14%	18%
Københavns Universitet	28%	25%	26%	23%	20%	18%	20%	27%
Syddansk Universitet	29%	22%	29%	23%	26%	20%	20%	27%
Aalborg Universitet	20%	23%	24%	18%	28%	29%	29%	26%
Aarhus Universitet	23%	17%	18%	19%	22%	23%	27%	29%
Sprog (bach.), generelt	26%	20%	24%	21%	22%	20%	21%	25%
Humaniora, bach. generelt	20%	17%	19%	16%	18%	17%	19%	22%
Bachelor, generelt	17%	15%	15%	15%	17%	15%	17%	18%

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriets beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistik.

OPSUMMERING

- Hvordan løfter vi de generelle sprogkompetencer hos alle studerende?
- Hvordan får vi ledigheden ned for sprogdimittenderne?
- Hvordan får vi flere studerende igennem en uddannelse til tysk- eller fransklærer?
- Hvordan får vi bæredygtige (små) sproguddannelser?

